

Te voet door Coriovallum

Heerlen

Download de app met routes en augmented reality op www.viabelgica.nl

Start je ontdekkingsreis door Romeins Heerlen, daar waar de grootste Romeinse opgraving van Nederland ooit plaatsvond. Het is nog steeds de enige plek waar je een Romeins gebouw kunt binnenwandelen. Tijdens deze wandeling kom je resten van de oude potterbakkersstad tegen op de meest onverwachte plaatsen: onder de huidige wegen, onder de straatstenen en verstopt in kelders.

Coriovallum ontleent haar bestaan aan de ligging op de kruising van twee belangrijke Romeinse wegen, de Via Belgica en de Via Traiana. Toen was Heerlen al een echte industriestad. De vele Romeinse pottenbakkersovens die teruggevonden zijn, duiden op een grote productie van Romeins aardewerk.

Door de industrie ontwikkelde de stad zich: er ontstond een nederzetting van formaat. Er was een badhuis, een stadhuis en er lagen enorme grafvelden omheen. Directe en meer recente aandenkens uit die Romeinse tijd vind je overal in het huidige Heerlen terug.

route informatie

startpunt: Coriovallumstraat 9, 6411 CA Heerlen
afstand: 6,5 km
duur: 1.5 uur

geschikt voor

vind jouw weg

- 205** ▶ Thermenmuseum
- 184** ▶ De Twee Gezusters
- 198** ▶ De Vondst, centrum voor archeologie in Limburg

leuk om te weten

- A** ▶ Tempsplein
- B** ▶ Romeinse spitsgracht
- C** ▶ Romeinse kelder
- D** ▶ Romeinse huizen
- E** ▶ Via Belgica
- F** ▶ Romeins grafveld
- G** ▶ Open Universiteit
- H** ▶ Viaduct A76
- I** ▶ Corio Center
- J** ▶ Romeins kunstwerk Groene Boord

start

Deze wandeling begint voor de ingang van het Thermenmuseum.

205 ▶ Thermenmuseum

Dit museum herbergt de grootste en best bewaarde archeologische opgraving van ons land. Hier ging de Romeinse Heerlenaar in bad. Terwijl je over de brug loopt die het enorme badhuis nu overspant, zie je

verschillende ruimtes: een kleedruimte, dompelbaden, zweetruimtes... De vaste collectie toont archeologische schatten uit heel Zuid-Limburg.

Sla vanaf de ingang van het Thermenmuseum rechts de Putgraaf in. Op het kruispunt sla je weer rechtsaf richting het Tempsplein.

A ➔ Tempsplein

Hier werd onlangs een complete Romeinse pottenbakkersoven uit de grond gehaald: een archeologisch unicum. Eerder waren al talrijke Romeinse voorwerpen, resten van gebouwen en andere pottenbakkersovens teruggevonden. De recente pottenbakkersoven is te bewonderen in het Romeins Museum Heerlen.

Ga nu rechtdoor tot bij het Heilig Hart beeld en sla rechtsaf de Deken Nicolayestraat in.

B ➔ Romeinse spitsgracht

In de Deken Nicolayestraat zie je een V-vormige gracht in het gras, onderdeel van een Romeins verdedigingswerk. De grond uit de gracht werd weer gebruikt om een aarden wal op te werpen waartegen een houten pallisade werd gezet. In de gracht staken spitse houten palen gevaarlijk uit.

Steek op het kruispunt met de Kruisstraat over en sla direct rechtsaf langs het Thermenmuseum. Links op de rotonde ligt Aquina-Hollanders makelaars met in de vloer een glasplaat waardoor je een Romeinse kelder kunt zien.

C ➔ Romeinse kelder

Onder dit pand ligt een Romeinse kelder, ooit onderdeel van een Romeins stadhuis. Rechts, net boven het trottoir, kun je deze kelder bewonderen. De kelder is gebouwd van Kunradersteen, verstevigd met dakpannen. Hier is allerlei Romeins aardewerk aangetroffen. Kelders werden onder andere gebruikt om voedsel gekoeld te bewaren.

Sla op de rotonde links de Coriovallumstraat in. Blijf de Coriovallumstraat volgen tot aan het einde van de straat.

D ➔ Romeinse huizen

Bij de Coriovallum en de Ververstraat zijn aan beide kanten van de weg resten van Romeinse huizen gevonden: muren, een vloer van dakpannen, een afvoerkanaal, een Romeins vloerverwarmingssysteem (hypocaustum) en vondsten zoals aardewerk, munten en metaal. Omdat hier de Via Belgica liep, lagen de huizen dus aan de grote weg.

Loop aan het eind van de straat links, via een parkeerplaats naar rechts. Loop door de tuin, met aan je linkerhand een sportschool, tot je uitkomt op de Valkenburgerweg.

E ➔ Via Belgica

Als je hier de trap afdaald, loop je dwars door de Via Belgica heen. De Romeinse weg lag toen tussen de huidige Valkenburgerweg en de Coriovallumstraat in. Onlangs is vastgesteld dat de weg hier uit een verhard deel bestond van negen meter breed, met aan weerszijden greppels voor de afwatering.

Sla linksaf en ga onder het viaduct van de stadsautobaan door. Achter het viaduct loopt de Geleenbeek.

F ➔ Romeins grafveld

In de Romeinse tijd vormde de Geleenbeek de grens tussen de nederzetting en een grafveld. Overledenen mochten niet worden begraven tussen de bebouwing. De grafvelden van Coriovallum liggen daarom elk langs één van de vier uitvalswegen. Hier ligt het 800 meter lange westelijke grafveld. Er zijn ook resten gevonden van een brug.

Blijf deze weg alsmaar rechtdoor volgen totdat je na circa 850 m bij een fietspad komt. Hier direct naast loopt een voetpad dat je inslaat. Via dit voetpad ga je door een tunnel waarna je links aanhoudt. Hier liggen een aantal scholen.

G ➔ Open Universiteit

Hier eindigt pas het westelijk grafveld. Je betreedt nu Romeins platteland. De Via Belgica liep verder aan de rand van de drassige kom van Voerendaal en aan de voet van de helling. Dit was niet de rechtste, maar wel de meest droge optie.

Na het Sintermeertencollege (circa 200 meter verder) ligt het viaduct van de A76.

H ➔ Viaduct A76

Bij de aanleg van de A76 werd hier een brugconstructie van eiken balken met daarop een grindlaag gevonden. Door het drassige gebied waren de Romeinen blijkbaar genoodzaakt om op meerdere plekken dergelijke constructies te bouwen. Zo voorkwamen ze wateroverlast op de Via Belgica.

Sla voordat je bij het viaduct bent rechtsaf de Koekoeksweg in. Blijf deze weg volgen langs de sportvelden en negeer een pad aan de linkerkant. Bij de T-splitsing houd je links aan om bij een volgende

Y-splitsing rechts aan te houden. Blijf deze weg (Eikendermolenweg), die over de Geleenbeek voert, rechtdoor volgen en negeer alle paden tot het viaduct. Sla na het viaduct rechtsaf de Pijperstraat in. Sla rechts de Gebroeders Hennenstraat in (niet schuin Het Overloon in). Sla dan voordat de weg doodloopt linksaf de Sint Angelastraat in en sla op het einde weer rechts de Pater Beatusstraat in. Ga op de T-splitsing linksaf naar de Looierstraat. Steek net voor de rotonde over en ga rechts de Schakelweg in. Steek bij de T-splitsing en de verkeerslichten de Geerstraat over en sla rechts en meteen weer linksaf om in de Schinkelstraat uit te komen, die uitkomt bij het Corio Center.

I ➔ Corio Center

Het Corio Center is een modern, overdekt winkelcentrum vernoemd naar Romeins Heerlen: Coriovallum. Het is gebouwd op de plek waar eerder het voormalige hoofdkantoor van de Staatsmijnen stond. Dit was het administratieve centrum van hét steenkoolimperium van Nederland, de economische motor van heel Heerlen en omstreken.

Sla vóór het Corio Center rechts de Honigmannstraat in. Negeer de Dautzenbergstraat aan je linkerkant en sla na warenhuis Berden linksaf de Promenade in. Je loopt zo een plein op waar het Glaspaleis (Schunck) aanligt. Vervolg je weg rechtdoor tot een T-splitsing en sla rechts de Pancratiussstraat in. Je loopt tot aan het witte Savelbergklooster, waarna je links de Gasthuisstraat afloopt tot aan het verkeerslicht. Steek de grote straat (De Groene Boord) over. Aan de overkant, voor de ingang van het Ambos, staat een groot beeldhouwwerk bestaand uit twee delen.

J ➔ Romeins kunstwerk Groene Boord

Je ziet het er niet meteen aan af, maar dit kunstwerk waar je doorheen kunt lopen, heeft een link met het Romeins verleden. Het is gemaakt ter ere van het tweeduizendjarig bestaan van de Belgische stad Tongeren en exacte kopieën staan ook in Rome, Aken, Doornik, Bavay, Metz, Nijmegen, Maastricht, Heerlen, Keulen en Trier: alle steden met een Romeins verleden.

Ga bij het volgende verkeerslicht rechtsaf de Putgraaf in die je aan de rechterzijde volgt. Je loopt langs de Luciushof waar 'De Twee Gezusters' huist.

184 ➔ De Twee Gezusters

De mooiste binnentuin van Heerlen wordt omsloten door het voormalige klooster Luciushof. Bij De Twee Gezusters kun je Romeins eten in de brasserie, het kloosterleven van de zusters ontdekken en op bezoek gaan bij de Romeinse pottenbakker Lucius. Die laatste had hier een woning en meerdere pottenbakkersovens.

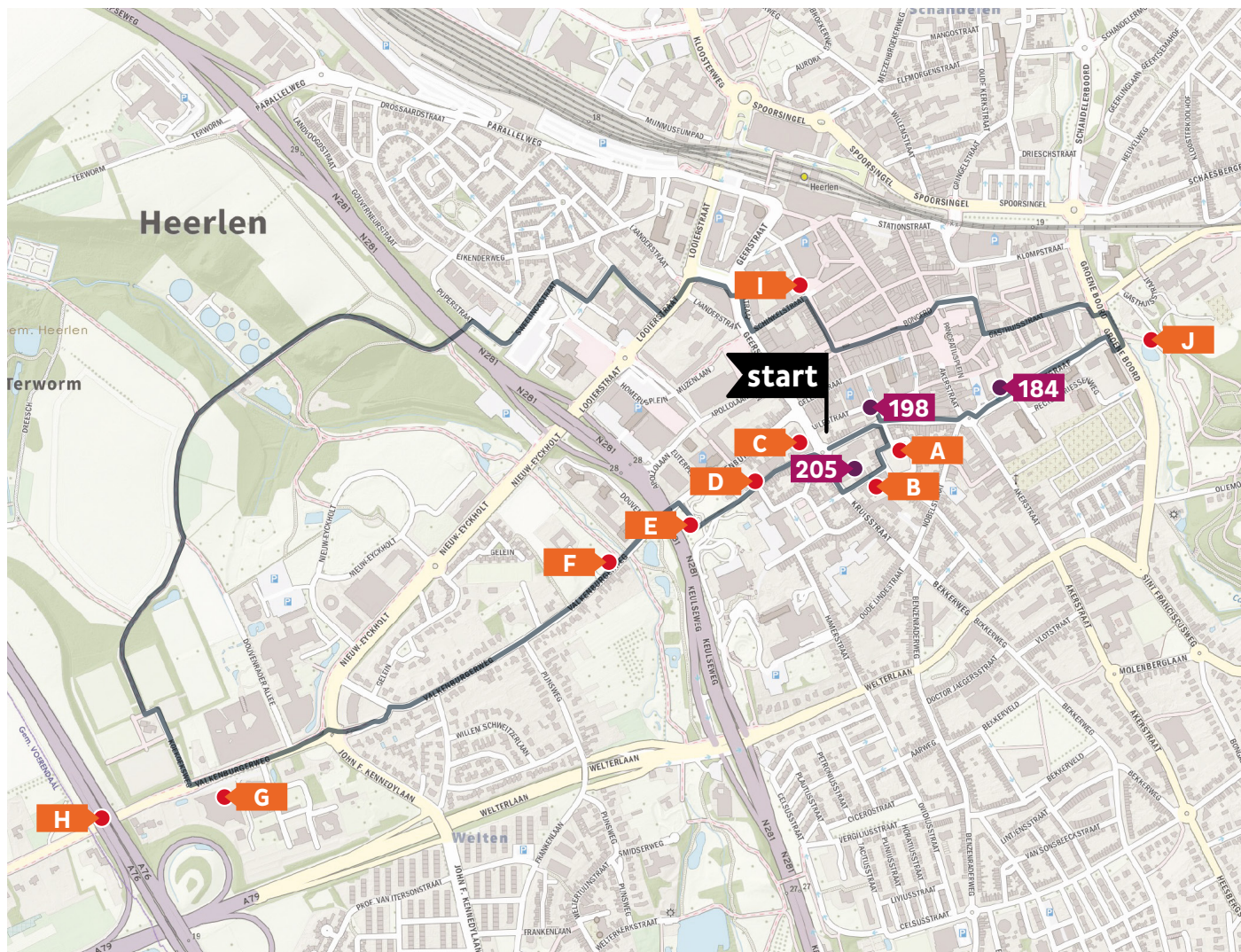
Ga bij de rotonde rechtdoor (Doctor Poelsstraat) en negeer een zijweg naar rechts. Je komt uit op het Raadhuisplein.

198 ➔ De Vondst, centrum voor archeologie in Limburg

Op het Raadhuisplein vind je veel verwijzingen naar het Romeinse verleden van Heerlen: de Romeinse zuilen langs het stadhuis, de Coriovallumzuil en het Via Belgica-meubel voor het provinciaal archeologisch depot De Vondst. Loop gerust naar binnen! Er is een permanente expositie over archeologie in Limburg, van vondst tot vitrine.

Verder de grote straat volgend kom je uit bij het Thermenmuseum, het beginpunt van deze wandeling.

Einde route

J.W. van Aalst, www.opentopo.nl